
Mediekampanje reduserte både røyking og hjertedød

AKTUELT

K. GUNNAR GÖTESTAM

Email: gotestam@stanford.edu

GEIR SMEDSLUND

Email: geirs@ori.org

Effekten av en mediekampanje om tobakksbruk og hjertedød er analysert for perioden 1980–97. Studien er banebrytende fordi man for første gang har dokumentert empirisk at det er mulig å redusere tobakksbruk og hjertedød ved hjelp av en offensiv tobakkspolitikk.

I Norge er én av tre innbyggere dagligrøykere. Illustrasjonsfoto

California Tobacco Control Program ble vedtatt gjennom folkeavstemning og innebærer at 5 cent av avgiften på hver sigarettpakke blir øremerket til en mediekampanje mot tobakk (samt til undervisning og forskning). Argumentasjonen vektlegger retten til å puste inn røykfri luft og bekjempe de måter tobakksindustrien har ført befolkningen bak lyset på gjennom bl.a. løgn og bestikkelser.

Hovedkonklusjonen i studien er at antall dødsfall av hjertesykdom gjennom denne mediekampanjen ble redusert med 33 300 i forhold til hva som hadde vært forventet uten dette programmet (1). Da programmet midlertidlig ble stanset i 1992, førte dette til

8 300 flere tilfeller av hjertedød enn man kunne forventet dersom programmet hadde vært opprettholdt på samme nivå. Selv om USA som helhet hadde nedgang i tobakksbruk hvert år, hadde California en nedgang som var 2,72 pakker (à 20 sigaretter) større per capita per år enn resten av USA. Forfatterne har beregnet tobakksindustriens mulige ekstra fortjeneste siden programmet ble stanset i 1992 til 1,4 milliarder dollar.

Kommentar

For nordmenn som er engasjert i tobakksreduksjon er det frustrerende at det i dag er 32 % dagligrøykere i Norge, samtidig som California bare har 18 % dagligrøykere. Kan vi lære noe av våre amerikanske kolleger, og er det mulig å overføre de amerikanske metodene til vårt land?

I California ble det oppnådd en reduksjon i røyking på 6,1 % per år. Overført til Norge skulle dette bety at våre 32 % dagligrøykere

over en femårsperiode kunne reduseres til ca. 25 %. Da ville vi komme ned på et nivå som er sammenliknbart med andre vesteuropeiske land.

Reduksjonen i hjertedød i USA grunnet tobakk på 33 300 tilsvarer en reduksjon på ca. 4 400 i Norge. Dette er et konservativt estimat, når man vet at det er vanskeligere å redusere antall røykere fra et lavere nivå enn fra et høyere (en mer blandet røykerpopulasjon har større potensial for røykeslutt).

Vi synes at man bør øremerke 50 øre av tobakksavgiften per sigarettpakke til tiltak for å oppnå et røykfritt miljø, og redusere antall dagligrøykere til 25 % innen fem år. Dette bør gjennomføres med en mediekampanje, med lovgivning og håndhevelse, samt undervisning og forskning, etter modell av det som er gjennomført i California.

LITTERATUR

1. Fichtenberg CM, Glantz SA. Association of the California Tobacco Control Program with declines in cigarette consumption and mortality from heart disease. *N Engl J Med* 2000; 343: 1772–7.

Publisert: 30. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

